

ชื่อผลงาน “เครื่องประดับเงินโบราณ”

“ ตะเกา ประเก็อมเป็นงานที่มีชื่อเสียงของบ้านไชค จึงอยากให้รุ่นลูก รุ่นหลานได้ศึกษาเอาไว้เพราะไม่อยากจะหายไปจากประวัติศาสตร์ของชาติ อยากให้มีผู้สืบทอดต่อไป เพราะเป็นงานที่ประณีตและสามารถสร้างรายได้ให้เราได้ ”

นางเพชรรัตน์ เจียวทอง (อายุ 44 ปี) ประเภทงานศิลปหัตถกรรม : เครื่องโลหะ (เครื่องประดับเงินโบราณ)

ที่อยู่ : 206 หมู่ 3 บ้านไชค ต. เววาสินรินทร์
อ. เววาสินรินทร์ จ.สุรินทร์ 32000
โทรศัพท์ : 089-043-6794

Pacharat Jiewthong 0890436794

งานหัตถกรรมเครื่องเงิน นิยมใช้เป็นเครื่องตกแต่งร่างกายของคนไทยมาตั้งแต่อดีตกาล มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค แต่หากพูดถึงเครื่องเงินที่ใช้กรรมวิธีโบราณ ผู้ที่ชื่นชอบคงต้องนึกถึงหมู่บ้านเครื่องเงิน ตำบลเขวาสินรินทร์ เป็นอันดับต้นๆ โดยเฉพาะกลุ่มทำเครื่องเงินของครูปวน ที่ได้ชื่อว่าเป็นกลุ่มผลิตเครื่องเงินแบบฉบับโบราณ ที่สร้างความโดดเด่นและคงเอกลักษณ์กรรมวิธีการทำแบบโบราณ จนเป็นที่ยอมรับอันดับต้นๆ ของประเทศไทย

เพชรรัตน์เจียวทอง ทายาทผู้สานต่องานจากครูปวน ผู้เป็นพ่อซึ่งได้บุกเบิกการทำเครื่องเงินแห่งบ้านไชคสร้างเอกลักษณ์งาน ประเก็อม (ประจำ) และการทำตะเกา ที่ทำด้วยมือตามแบบโบราณทุกขั้นตอน เพชรรัตน์ ฝึกฝนการทำเครื่องเงินมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยเริ่มจากการทำประเก็อม (ประจำ) และการทำตะเกา (ต่างหู) ตามแบบโบราณที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณพ่อโดยใช้มือตั้งแต่การหล่อตีเชื่อม ขัดชั้นหรือแม้แต่การลอกตัวเม็ดเงินถึงแม้ว่าในปัจจุบันช่างฝีมือที่ทำงานนี้จะมีลดน้อยลง แต่ชุมชนบ้านไชคยังคงอนุรักษ์และทำงานนี้

ลำดับการสืบทอดงานหัตถศิลป์

รุ่นที่ 1 : นายป่วน เจียวทอง (คุณพ่อ)
(ครูศิลปของแผ่นดินปี 2552)

รุ่นที่ 2 : นางเพชรรัตน์ เจียวทอง (ลูกสาว)

มาอย่างต่อเนื่อง เพราะมีความตั้งใจที่จะสืบสานงานเครื่องเงินลายโบราณนี้ให้คงอยู่ต่อไป

“เอกลักษณ์งานเครื่องเงินบ้านโชค คืองานประเทือง งานตะเกานนอกจากนี้ยังมีลายดอกตั้งไข่ ลายดอกบัว ลายรังหอกเปิด ลายรังหอกปิด ซึ่งเป็นงานโบราณดั้งเดิม เนื้อเงินที่ใช้มีส่วนผสมร้อยละ 98-99 เท่านั้น เพราะเป็นเงินที่มีคุณภาพไม่อ่อน หรือแข็งเกินไป ปัจจุบันใช้เม็ดเงินจากประเทศลาวเพราะเนื้อเงินมีความบริสุทธิ์ คุณภาพดีและราคาถูกกว่าเม็ดเงินของประเทศไทย จึงต้องการสืบทอดมรดกทางภูมิปัญญาจากคุณพ่อเอาไว้ โดยยังคงเน้นเอกลักษณ์ที่สำคัญ นั่นคือ งานทุกชิ้นจะทำขึ้นด้วยใจเพราะจะทำให้ชิ้นงานมีความละเอียด ประณีตสวยงาม”

เข็มขัดเงินโบราณ

การทำไขปลา

การติดกลีบดอก

ประเกือน

การใช้ชีวิตคลุกคลีอยู่กับเครื่องเงินจนรู้ว่าเครื่องประดับเงินโบราณมีความละเอียด และต้องใช้เวลากว่าทำยาวนานกว่าจะได้เครื่องเงินสักชิ้น เมื่อยุคสมัยเปลี่ยน เพชรรัตน์จำเป็นต้องพัฒนา เครื่องประดับเงินให้มีความหลากหลายตามความนิยมของลูกค้า จึงได้นำประเทือง และตะเกา แบบดั้งเดิมมาพัฒนาเป็นเข็มขัด แหวน สร้อยข้อมือ และพัฒนาลวดลายด้วยการนำลายตั้งไข่ ลายดอกบัว ลายรังหอกเปิด และ ลายรังหอกปิด แบบเดิมมาประยุกต์ลวดลายใหม่ ๆ รวมถึงสร้างสรรค์ลวดลายใหม่ ๆ ที่ได้แรงบันดาลใจจากธรรมชาติกว่า 20 ลาย คือ ไขแม่เตา ลายรังผึ้ง

ลายรังแตน ลายลาวเวียง ลายมะลิ ฯลฯ เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเข้ากับยุคสมัย แต่ยังคงความประณีตเอาไว้เหมือนเดิม

“ทุกวันนี้ตั้งใจสืบสานงานต่อไป โดยได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับลูกหลาน รวมถึงคนในชุมชน เพื่อจะได้นำความรู้นี้ไปประกอบอาชีพ และให้ความช่วยเหลือผู้ที่เข้ามาฝึกด้วยการรับซื้อผลงานทุกชิ้น เพื่อสร้างรายได้และสร้างกำลังใจให้กับผู้สร้างงาน และจะได้ช่วยกันอนุรักษ์ รักษาให้งานเครื่องเงินบ้านโชค มีผู้สืบทอดและคงอยู่ต่อไป”

การชั่งเม็ดเงิน

การหลอมเม็ดเงิน

การดัดลวด

เตรียมอุปกรณ์

- เบ็ดเงิน
- อุปกรณ์หลอมเบ็ดเงิน
- เครื่องรีดเงิน
- ตุ้กดึง คีมหนีบ
- เครื่องเชื่อม

การประกอบชิ้นงาน

ขั้นตอนดำเนินการ

1. ชั่งเม็ดเงิน คือ การนำเม็ดเงินมาตวง เพื่อให้ได้ปริมาณที่ต้องการในการใช้งานแต่ละครั้ง
2. หลอมเม็ดเงิน คือ การนำเม็ดเงินที่ผ่านการชั่งแล้ว มาหลอมด้วยไฟแรงสูงจนเม็ดเงินละลายจนได้ที่แล้วจึงจะทำการเทใส่ในรางเหล็ก เพื่อให้เม็ดเงินรวมตัวกันกลายเป็นแท่งเงินและแข็งตัว จะนำไปจุ่มในน้ำเปล่าให้เนื้อเงินลดอุณหภูมิ และเพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้กับตัวเนื้อเงิน
3. รีดเนื้อเงิน คือ การนำเนื้อเงินแท่งมาเข้าเครื่องรีด ให้มีขนาดเล็กพอที่จะสามารถนำมาดัดให้กลายเป็นเส้นลวดได้
4. ดึงลวด คือ การนำเอาแท่งเงินที่ผ่านการรีดมาดึงเพื่อให้แท่งเงินกลายเป็นเส้นลวดที่มีขนาดเล็ก จากนั้นนำไปเผาไฟให้ร้อนเพื่อให้เส้นลวดอ่อนตัว
5. รีดเส้นลวดให้แบน คือ การนำเส้นลวดเงินมารีดอีกครั้งให้แบนพอประมาณก่อนนำไปใช้งาน
6. ดัดกลีบดอก คือ การนำเอาเส้นลวดที่รีดแบนมาดัด หรือพับเพื่อให้เกิดเป็นลวดลายของกลีบดอก โดยจะดัดกลีบขึ้นมา 3 เส้น มีจำนวนกลีบต่อเส้นอยู่ที่ 22 26 และ 30 กลีบ
7. ปั่นเกลียวลวดเส้นเล็ก คือ การนำลวดมาปั่นเกลียวด้วยสว่านจนมีรูปร่างคล้ายขดสปริง
8. ไซปลา คือ การนำลวดที่ปั่นจนเป็นขดสปริงแล้วตัดออกเป็นข้อเล็กๆ นำไปเผาไฟให้กลายเป็นทองกลมหรือที่เรียกว่า "ไซปลา"
9. ทำกันหอย คือ การนำเอาลวดขดสปริงมาตัดและเชื่อมปลายต่อเข้าด้วยกันให้กลายเป็นฐานของกันหอย
10. ประกอบชิ้นงานทั้งหมด คือ การนำชิ้นส่วนทั้งหมดที่ทำไว้มาเชื่อมติดกัน

สแกนหาไลน์ผ่าน Application